

Pohjanmaan kauppakamarin Business Panel -yritysbarometri

Epävarmuus jäytää yrityksiä

Suhdanneltilanne Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan yrityksissä on vaisumpi kuin kevään mittauksessa. Suhdannetta synkentää voimakkaassa nousussa olevat kustannukset, komponenttien saatavuushaasteet ja tilanteen heikko ennustettavuus. Silti suhdanne nähdään yleistä tunnelmaa lukuun ottamatta positiivisena. Tämä käy ilmi Pohjanmaan kauppakamarin jäsenyritystensä parissa syyskuun alkupuolella tekemästä Business Panel -yritysbarometristä.

Yritykset kamppailevat nopeasti kohonneiden energiakustannusten kanssa ja synkkenevät näkyvät taloudessa vaikuttavat niihin laajasti. Kyselystä selviää, että korkojen nousu huolettaa 60 prosenttia yrityksistä Pohjanmaan kauppakamarialueella ja kohonneet sähkön hinnat vaikuttavat heikentävästi 76 prosenttiin yrityksistä (Huom! Kysely toteutettiin ennen kuin Vaasan Sähkö ilmoitti roimista korotuksista toistaiseksi voimassa oleviin sähkösopimuksiin.). Kyselyyn vastanneista yrityksistä jopa 78 prosenttia odottaa yrityksensä tuotantokustannusten kohoavan loppuvuoden aikana. Lähes joka viides Pohjanmaan kauppakamarialueen yritys kertoo konkurssiriskinsä kohonneen raaka-aineiden hintojen nousun, saatavuusongelmien tai Venäjän sotaan liittyvien pakotteiden vuoksi.

Talouden synkkenevällä kuvalla on laajalti negatiivisia vaikutuksia yritysten toimintaan, sillä epävarmuuden kasvu heikentää toimintaympäristöä ja vaikuttaa kuluttajien ostokäyttäytymiseen. Edellisen Business Panelin aikoihin keväällä taloutta kannatteli yksityisen kulutuksen elpyminen. Inflaation kiihdyttyä ja korkojen lähdettyä nopeaan nousuun ei yksityisestä kulutuksestakaan ole enää talouden tukijalaksi, kun kuluttajien varat menevät pakollisiin menoihin eikä tilaa muulle kulutukselle jää.

Business Panelissa perinteisesti seurattavat saldoluvut ovat liikevaihtoa lukuun ottamatta jatkaneet laskuaan edellisestä mittauksesta. Tunnelmaa lukuun ottamatta kaikki indikaattorit (tilauskanta, liikevaihto, henkilöstö) ovat kuitenkin edelleen positiivisia.

Teollisuudessa liikevaihto kasvaa mutta kannattavuus heikkenee

Toimialoista teollisuuden näkyvä on positiivisin. Erityisen positiiviset ovat teollisuuden liikevaihto-odotukset. Jopa 74 prosenttia alan vastaajista arvioi liikevaihtonsa nousevan tänä vuonna viime vuotta suuremmaksi ja 14 prosenttia arvioi sen säilyvän samalla tasolla. Vain 12 prosenttia arvioi liikevaihdon jäävän viime vuodesta. Myös rekrytointitarve on teollisuudessa muita aloja merkittävämpi. Liki 40 prosenttia teollisuusyrityksistä on aikeissa palkata uutta väkeä tulevan puolen vuoden aikana, irtisanomisaikeissa on 16 prosenttia vastaajista. Niin ikään tilauskanta on teollisuudessa edelleen vahva. Lähes joka toinen vastaaja kertoo vuoden takaista vahvemmassa tilauskannasta ja vajaa neljännes kertoo tilauskannan olevan samaa tasoa. Jopa 40 prosenttia vastanneista yrityksistä arvelee kuitenkin kannattavuutensa heikentyvän kuluvana vuonna paljon tai jonkin verran vuoteen 2021 verrattuna. Vastaajista 26 prosenttia arvioi kannattavuuden pysyvän ennallaan.

Teollisuudessa investoidaan muita aloja voimakkaammin. 40 prosenttia vastaajista kertoo investoivansa tänä vuonna viime vuotta voimakkaammin. Joka neljäs kertoo investointien jäävän viime vuodesta. Teollisuuden vientiyrityksistä 42 prosenttia arvioi vievänsä tänä vuonna viime vuotta enemmän, maaliskuussa vastaava luku oli 31 prosenttia. Nyt 15 prosenttia vastaajista arvioi viennin jäävän viime vuodesta, maaliskuussa viennin vähenemistä ennakoivia oli kolme prosenttiyksikköä enemmän.

Tunnelma teollisuudessa on pessimistinen, mutta normaalista tunnelmasta kertovia yrityksiä on kuitenkin reilu puolet eli 52 prosenttia. 30 prosenttia kertoo pessimistisestä tai erittäin pessimistisestä tunnelmasta ja 18 prosenttia kertoo tunnelman olevan optimistinen. Erittäin optimistisena tunnelman kokevia ei ole lainkaan.

Rakennusalan tilauskirjat ohentuneet

Rakennusalalla tunnelma on selvästi pessimistisempi kuin mille muut indikaattorit antavat aihetta. Tämä johtuu rakennusalan riippuvuudesta muista aloista. Julkista keskustelua kuukausia hallinnut kasvava toimintaympäristön epävarmuus heijastuu rakennusalan tunnelmaan. Reilu puolet rakennusalan vastaajista

kokee alan tunnelman pessimistisenä tai erittäin pessimistisenä, optimistisena tunnelmaa pitää ainoastaan seitsemän prosenttia vastaajista.

Tilauskirjat rakennusallalla ovat ohentuneet keväästä. Joka kolmas vastaaja (33 %) kertoo tilauskannan olevan nyt vuoden takaista heikompi, kun taas paremmasta tilauskannasta kertoo 30 prosenttia vastaajista. Kannattavuuden uskoo jäävän viime vuodesta 26 prosenttia vastaajista ja joka kolmas uskoo kannattavuuden kasvuun. Niin ikään 26 prosenttia vastaajista on aikeissa rekrytoida lisää tekijöitä tulevan puolen vuoden aikana, kun taas irtisanomisaikeissa on 15 prosenttia vastaajista.

Ainoa keväästä noussut rakennusalan saldoluku on liikevaihto. Alan vastaajista 48 prosenttia ennakoii liikevaihdon nousevan tänä vuonna viime vuotta paremmaksi ja 22 prosenttia arvioi sen jäävän viime vuodesta.

Synkin tunnelma palvelualalla väistynyt

Yksityisten palveluiden tunnelma on kohonnut keväisestä, jolloin Venäjän aloittama hyökkäyssota aiheutti alan tunnelmaan merkittävän kolauksen, kun koronapandemiasta toipuminenkin oli vielä hauraassa alussa. Alalla on edelleen enemmän tunnelman suhteen pessimistejä kuin optimisteja, mutta saldoluku on kivunnut nollaviivan tuntumaan. Alan tunnelman pessimistisenä tai erittäin pessimistisenä kokevia on 21 prosenttia vastaajista ja optimistisena sen kokevia on 19 prosenttia.

Muut palvelualojen saldoluvut ovat laskeneet keväästä. Alan vastaajista 38 prosenttia arvioi liikevaihdon olevan tänä vuonna viime vuotta parempi, ja yhtä paljon on niitä, jotka uskovat sen yltävän samalle tasolle. Reilu neljännes alan yrityksistä aikoo palkata lisää työvoimaa lähikuukausina, kun taas vähentämisaikeissa on yhdeksän prosenttia vastanneista. Yleinen kustannustason nousu nakertaa palvelualojen kannattavuutta niin, että saldoluku on miinusmerkkinen. Kannattavuuden kasvuun verrattuna viime vuoteen uskoo 26 prosenttia alan yrityksistä, kun taas sen laskuun uskoo 29 prosenttia. Kannattavuuden lasku heijastuu investointeihin, ja vain joka kymmenes alan yritys arvioi investoivansa tänä vuonna viime vuotta enemmän. Vastaajista 26 prosenttia arvioi investointien jäävän viime vuodesta.

Kaupan alan kannattavuus huimassa pudotuksessa

Huimaan vauhtiin kiihtynyt inflaatio ja korkojen nousu syö kuluttajien ostovoimaa ja leikkaa kuluttamista reilusti, mikä heijastuu kaupan alan näkyymiin. Kaupan alan tunnelma on jatkanut vajoamistaan ja saldoluku on nyt -50. Pessimistisestä tai erittäin pessimistisestä alan tunnelmasta kertovia yrityksiä on 64 prosenttia vastaajista, 21 prosenttia pitää tunnelmaa normaalina. Mielenkiintoista on kuitenkin se, että kauppa on ainoa toimiala, jossa ylipäänsä on tunnelmaa erittäin optimistisena pitäviä yrityksiä. On kuitenkin muistettava, että kaupan alan vastaajajoukko on pieni, joten tämä seitsemän prosenttia erittäin optimistisesta tunnelmasta kertovia on käytännössä muutama yritys.

Myös kaupan alan liikevaihto on kasvussa. Vastaajista 57 prosenttia arvioi liikevaihdon nousevan, 21 prosenttia arvioi sen jäävän tänä vuonna viimevuotisesta. Kannattavuus on kuitenkin voimakkaassa laskussa eikä nouseva liikevaihto jää yritysten viivan alle. Joka toinen alan vastaaja kertoo kannattavuuden jäävän tänä vuonna viime vuotta heikommaksi tai selvästi heikommaksi, 29 prosenttia arvioi kannattavuuden ylittävän viime vuoden tason. Heikentyvästä kannattavuudesta huolimatta kaksi kolmannesta alan yrityksistä arvioi investoivansa tänä vuonna viime vuoden tasoisesti ja peräti 14 prosenttia arvioi investointiensä kasvavan.

Pohjanmaan kauppakamarin Business Panel

Pohjanmaan kauppakamari tekee säännöllisesti alueellisen kartoituksen yritysten tilanteesta. Tämä Business Panel –kysely toteutettiin 5.–7.9.2022 kauppakamarin jäsenyritysten keskuudessa osana valtakunnallista kauppakamareiden talouskyselyä. Valtakunnallisesti vastauksia saatiin yli 2600 yritykseltä. Pohjanmaan kauppakamarialueelta kyselyyn vastasi kaikkiaan 274 yritystä ja vastausprosentti oli 28. Tilastotieteellistä analyysia ei ole tehty, joten tuloksia on pidettävä suuntaa antavina.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja Paula Erkkilä, 044 781 0704, paula.erkkila@kauppakamari.fi

Viestintäpäällikkö Mia Brännbacka, 050 309 2331, mia.brannbacka@kauppakamari.fi